

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	EDU 101 “Təhsilə giriş” 6 AKTS
	Departament	Təhsil
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2026/27-ci tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Nərminə Babanlı
	E-mail:	nbabanli@khazar.org
	Telefon:	-
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Nərimanov və Kaizen korpusu
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılaşdırılan vaxtlarda
Prerekvizitlər	-	
Tədris dili	Azərbaycan	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	Əsas dərslilər: 1. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanunu, 19 iyun, 2009 2. M.Mərdanov, R.Ağamalıyev, A.Mehrabov, T.Qardaşov. Təhsil sistemində monitoring və qiymətləndirmə. Bakı-2003. 3. A.Süleymanova. Təhsilin əsasları. Bakı 2014 4. H.Əhmədov, “Azərbaycan məktəb və pedaqogika tarixi”, Bakı 2001 5. Paşayev Ə.X., Rüstəmov F.A. Pedaqogika. Yeni kurs. Bakı:”Elm və təhsil”, 2010. 464 səh. 6. H.İsaxanlı, Keçid dövrü iqtisadiyyatında təhsil sistemi haqqında, Bakı 2006 7. Hüseyn Əhmədov, Azərbaycanda məktəb və pedaqoji fikir tarixi, Maarif, Bakı-2000 8. Kurikulumların hazırlanması və tətbiqi məsələləri. Bakı, 2008. Əlavə vəsaitlər: 9. Prof.M.Çağatay Özdemir, Təhsilə giriş (Eğitim biliminə giriş), 2011 10. Erden, M. (2007) Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Arkadaş Kitabevi. 10. Ekiz, D. ve Durukan H.(Editör). (2007) Eğitim Bilimine Giriş. İstanbul: Lisans Yayıncılık. 11. John Dewey, “My Pedagogic creed”, Journal of the National Education Association, Vol. 18, No. 9, pp. 291-295, December 1929. Reprinted by Permission 12. R.C.Akçay. Yönetim Süreçleri Açısından Yöneticilerin Duygu Yönetimi Davranışları Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması 13. Təhsil lüğəti. Bakı 2011 14. İnternet Resursları 15. B.Akkoyunlu. Bilgi Okuryazarlığı Ve Yaşam Boyu Öğrenme 16. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər:	

	Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, 276 s. 17. Google Scholar - https://scholar.google.com/ 18. ERIC - https://eric.ed.gov/ 19. Library Genesis - http://libgen.rs/ 20. Gordon, E. T., & Hale, C. R. (2026). 13 Fugitive Anthropology, Higher Education Administration, and Interstitial Institutional Change. In Fugitive Anthropology: Embodying Activist Research (pp. 284-302). University of Texas Press. Qeyd: Bu siyahıda olmayan əlavə materiallar həftəlik olaraq tələbələr üçün müəllim tərəfindən təmin olunacaq.
Kursun təsviri	“Təhsilə giriş” kursu təhsil sahəsində meydana çıxan aktual problemləri, demoqrafik dəyişikliklərin təhsil sisteminə təsirini, eləcə də qeyri-ənənəvi və müasir şəraitdə insan inkişafı ilə bağlı formalaşan yeni yanaşmaları geniş şəkildə təhlil edir. Kurs çərçivəsində təhsilin sosial, mədəni və iqtisadi mühitlə qarşılıqlı əlaqəsi araşdırılır, dəyişən dünya şəraitində təhsilin rolu və funksiyaları izah olunur. Bununla yanaşı, əsas təhsil fəlsəfələri, onların tədris prosesinə, tətbiq olunan metodlara, kurikulumun məzmununa və təhsilin idarə olunmasına təsiri sistemli şəkildə öyrənilir. Kurs müxtəlif pedaqoji yanaşmaların müqayisəli təhlilini apararaq təhsilin məqsəd və vəzifələrinin daha effektiv şəkildə müəyyənəşdirilməsinə, həmçinin müasir metodların tətbiqinə dəstək verir. Eyni zamanda, ümumi təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində liderlik bacarıqlarına malik, yaradıcı düşünən və elmi-tədqiqat fəaliyyətinə meyilli pedaqoji mütəxəssislərin hazırlanmasına zəmin yaradır.
Kursun məqsəd və hədəfləri	“Təhsilə giriş” kursunun əsas məqsədi tələbələrdə təhsilin mahiyyəti və əsas anlayışları barədə sistemli və fundamental təsəvvür formalaşdırmaqdır. Kurs çərçivəsində tələbələr həm Azərbaycan təhsil tarixini, həm də dünya təhsilinin inkişaf mərhələlərini öyrənərək təhsil sistemlərinin formalaşma xüsusiyyətlərini müqayisəli şəkildə mənimsəyirlər. Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi, onun strukturu, pillələri və idarəetmə mexanizmləri haqqında geniş və əsaslı biliklər əldə edirlər. Kursun digər mühüm hədəfi tələbələrə təhsilin fəlsəfi əsaslarını aşılamaq, müxtəlif pedaqoji nəzəriyyələrin mahiyyətini anlamağa şərait yaratmaqdır. Bu biliklər vasitəsilə tələbələr təhsil sahəsində mövcud olan nəzəri və praktik problemləri dərk etməyi, onları təhlil etməyi və mümkün həll yolları barədə düşünməyi bacarırlar. Nəticə etibarilə, kurs gələcək mütəxəssislərin təhsil prosesinə daha şüurlu, analitik və tənqidi yanaşma sərgiləməsinə imkan yaradır.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<i>Kursun sonunda tələbələr nəyi bilməlidirlər və bacarmalıdırlar:</i> • Təhsilin meydana gəlməsi və inkişafı haqqında məlumat əldə edəcəklər; • Təhsildə yaranan yeni anlayışlarla tanış olacaqlar; • Müasir dövrün tələblərinə cavab verəcək sinif, müəllim, şagird, valideyn münasibətlərinin yaradılması haqqında fikir və təsəvvür formalaşacaq;

	• Təhsildə baş verən islahat xarakterli proseslərlə tanış olacaqlar; • Azərbaycan təhsil sistemini dünya təhsil sistemi ilə müqayisə edəcəklər. Fənnin məzmunun təşkil edən mövzular tələbələrin əldə edəcəyi bilik və bacarıqları daha aydın dərk etmək və sistemləşdirmək məqsədlərinə xidmət edir		
Tədris metodları	Mövzunun izahı və təqdimatı		
	Qrup müzakirəsi		
	Praktiki tapşırıqlar		
	Praktiki məsələnin təhlili		
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aktivlik	Semestr müddətində	5
	Davamiyyət	Semestr müddətində	5
	Quiz (2)	Noyabr, Dekabr	10
	Prezentasiya/Qrup müzakirə	Dekabr	10
	Aralıq imtahanı	Noyabr	35
	Final imtahanı	Yanvar	35
	Yekun		100
Tədris qaydaları (Tədris siyasəti və davranış)	<i>Dərsin təşkili:</i> ✓ Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar dərs zamanı tələbələrə çatdırılacaqdır. ✓ Yeni mövzu əyani vasitələrin (<i>PPT və video fayllar</i>) nümayişi ilə izah ediləcəkdir. ✓ Aralıq və final imtahanları öncəsi tələbələrin mənimsəmə səviyyələri (<i>Quiz</i>) yoxlanılacaqdır. ✓ Dərs zamanı tələbələrin əvvəlki mövzunu mənimsəmələri şifahi və yazılı sorğunun keçirilməsi ilə hər dərs qiymətləndiriləcəkdir, semestrin sonunda isə orta qiyət çıxarılacaqdır (<i>Fəallıq</i>). ✓ Semestr ərzində fərdi mövzuda prezentasiyaların verilməsi vacibdir. Prezentasiya vaxtı 15 dəqiqədən artıq olmamalıdır. Prezentasiya mövzuları və qaydaları haqda dərstdə daha geniş tanışlıq olunacaqdır. <i>Ümumi qaydalar:</i> <i>Davamiyyət</i> Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Tələbələr müəyyən səbəblərdən dərslərin buraxılması (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) haqqında məlumatı fakültə dekanlığına təqdim etməlidirlər. 25%-dən artıq dərs (8 qayıb) buraxan tələbələr imtahana buraxılmır. (3 qayıb = 1 bal) <i>Gecikmə</i> Tələbə dərslə 15 dəqiqədən artıq gecikmişdirsə, onun dərs otağına daxil olması və dərslə maneçilik törətməsinə icazə verilmir. Buna baxmayaraq, tələbə ikinci dərs saatına buraxıla bilər.		

Yoxlama işi (Quiz)

Müəllimə və dekanlığa qabaqcadan məlumat verilən səbəblərdən yoxlama işində iştirak etməyən tələbə yoxlama işini növbəti həftədə yazı bilər.

Generativ Süni İntellektədən (GSI) istifadə qaydaları

Tədris və qiymətləndirmə prosesində generativ süni intellekt (GSI) alətlərindən yalnız müəllim tərəfindən müəyyən edilmiş çərçivə və şərtlər daxilində, qismən istifadə olunmasına icazə verilə bilər.

GSI alətlərindən istifadəyə aşağıdakı hallarda yol verilə bilər:

1. Mövzu ilə bağlı ilkin ideyaların və müzakirə istiqamətlərinin müəyyənəşdirilməsində;
2. Öyrənilən mövzu üzrə əlavə sualların və müzakirə nümunələrinin hazırlanmasında;
3. Mürəkkəb anlayışların daha aydın və sadə formada izah olunmasına kömək məqsədilə;
4. Tələbənin hazırladığı işə dair ümumi rəy və təkmilləşdirmə istiqamətlərinin əldə edilməsində;
5. Tədris materiallarının hazırlanması zamanı müəllim tərəfindən uyğun hesab edilən köməkçi vasitə kimi.

GSI alətlərindən istifadəyə aşağıdakı hallarda yol verilmir:

1. Tələbənin əvəzinə müstəqil akademik fəaliyyətin həyata keçirilməsi və hazır işin təqdim olunması;
2. Süni intellekt tərəfindən hazırlanmış məlumatların mənbə və düzgünlüyü yoxlanılmadan akademik işə daxil edilməsi;
3. İmtahan, fərdi qiymətləndirmə və ya müəllim tərəfindən xüsusi olaraq müstəqil yerinə yetirilməsi tələb olunan tapşırıqlar zamanı GSI-dən istifadə edilməsi;
4. Süni intellektədən istifadə faktının tələb olunan hallarda gizlədilməsi və ya işin tamamilə tələbənin öz fəaliyyəti kimi təqdim edilməsi;
5. Digər şəxslərin müəlliflik hüquqlarını və akademik dürüstlük prinsiplərini pozan məzmunun yaradılması və təqdim edilməsi.

Generativ Süni İntellektədən istifadə qaydalarının 11-ci bəndinə əsasən qaydalara riayət edilmədiyi və ya qaydalarının pozulması halları aşkarlandıqda tətbiq ediləcək tədbirlər aşağıdakı kimi müəyyənəşdirilir:

1. Tələbəyə şifahi və ya yazılı xəbərdarlığın verilməsi;
2. Tapşırığın yenidən təqdim edilməsi;
3. Tapşırıq üzrə balın azaldılması və ya sıfırlanması (0 bal).

Bu qaydaların məqsədi generativ süni intellekt alətlərindən istifadəyə tam qadağa qoymaq deyil, **onlardan akademik dürüstlük, tələbənin müstəqil fəaliyyəti və tədris məqsədləri ilə uyğun şəkildə istifadə olunmasını təmin etməkdir.**

İmtahanlar

Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahanın buraxılması ilə bağlı bütün məsələlər fakültə rəhbərliyi tərəfindən həll olunur. İmtahanda iştirak etməmə yalnız dekanlığın icazəsi ilə mümkündür. İctimai fəaliyyətlə əlaqədar imtahanlardan yayınma hallarına yol verilmir. İmtahanlar kumulyativ xarakterli olmalıdır. Aralıq və yekun imtahanların mövzuları tələbələrə imtahandan öncə verilir. Son imtahanda sualların əksəriyyəti aralıq imtahandan sonra keçirilmiş materialların əsasında tərtib olunur.

İmtahan qaydalarının pozuntuları

İmtahanlarda mövcud qaydaların pozulması (köçürmə cəhdləri, köçürmələr, imtahanın gedişini pozmaq və digər qanunsuz hərəkətlər) hallarında tələbənin imtahan işi ləğv olunur.

Tələbənin kursu başa vurmaı

60% və daha artıq bal toplamış tələbə kursu bitirmiş hesab olunur. Final imtahan nəticəsi 100 baldan 57, 58 və ya 59 bal taplayan tələbələr dekanlığın icazəsi ilə tamamlama imtahanına müraciət edə bilərlər. Əks halda tələbə bu kursu yenidən keçməlidir.

Dərslərdə davranış

Tələbə dərslər zamanı müvafiq akademik şəraitin yaradılması üçün mümkün olan hər şeyi etməlidir. İcazəsiz danışığa, lüzumsuz hərəkətlərə və s. qeyri-etik davranışa qətiyyənl yol verilmir. Tələbə dərslərdə fəal şəkildə iştirak etməli, lazım olduqda suallar verməli və müzakirələrdən kənarda qalmamalıdır. Dərs zamanı dərslər prosesini və etik qaydaları pozmaq, həmçinin tələbələr arasında icazəsiz müzakirələr və mobil telefonlardan istifadə qadağandır.

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.	15.09.2026	Mövzu № 1. Sillabus –Kursun məqsədi, məzmunu, qiymətləndirmə metodları və s. Təhsilin yaranması və inkişafı. Mövzu № 2. Təhsil fəlsəfəsi və təlim prosesi.	1. Kursun sillabusu. 2. A.Süleymanova “Təhsilin əsasları”, səh.12-19 Bakı – 2014. 3. Gültekin, M. (Editör). (2008) Eğitim Bilimine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. səh.15-23 4. Gültekin, M. (Editör). (2008) Eğitim Bilimine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.səh. 25-31 5. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər: Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, səh. 14-30, 78-94
2.	22.09.2026	Mövzu № 3. Azərbaycan məktəb tarixinə nəzər. Azərbaycanda XIX əsrin II yarısında müəllim hazırlığı.	1. H.Əhmədov, “Azərbaycanın məktəb və pedaqogika tarixi”, səh.14-21. Bakı, 2001; 2. Fikrət Seyidov, Qori seminariyasının məzunları, 1988. https://www.youtube.com/watch?v=E2Wbf4Kfdxk (sənədli film) 3. M. Gültekin Təhsil elminə giriş. səh.19-24 Bakı,2018.
3.	29.09.2026	Mövzu № 4. Cəmiyyətin təhsil ehtiyacları və təhsil nəzəriyyələri: konstruktiv təcrübə.	1. A.Süleymanova “Təhsilin əsasları”, səh.27-36 Bakı – 2014. 2. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər: Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər

			Universiteti nəşriyyatı, səh. 32-57
4.	06.10.2026	Mövzu № 5. Təhsilin məzmunu. Kurikulum təcrübəsi, sinif kurikulumunun təkmilləşdirilməsi və məktəb kurikulumu. Mövzu № 6. Azərbaycan təhsil sisteminin iş prinsipləri : təhsil sisteminin hüquqi əsasları, təhsilin ümumi məqsədləri, təhsil siyasəti və prinsipləri.	1. A.Süleymanova “Təhsilin əsasları”, səh.36-45 Bakı – 2014. 2. A.Süleymanova “Təhsilin əsasları”, səh.19-27 Bakı – 2014. 3. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər: Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, səh. 96-114
5.	13.10.2026	Mövzu № 7. Azərbaycanda orta və ali təhsil. Üçpilləli təhsil, Avropa təhsilinə inteqrasiya və Boloniya deklarasiyası. Qanunvericilik sənədlərinin müzakirəsi. Mövzu № 8. Təhsil proqramlarının (Kurikulumların) strukturu və məzmunu.	1. M.Gültekin Təhsil elminə giriş.səh.32-39 Bakı,2018. 2. A.Süleymanova “Təhsilin əsasları”,səh.41-47 Bakı – 2014. 3. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər: Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, səh. 192-211
6.	20.10.2026	Mövzu № 9. Təhsilin iqtisadi əsasları, Ailə və təhsil, Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi.	1. İqtisadiyyat. (dərslük) səh.51-57, Sevil Rzayeva. Müşfiq Ramazanov. 2. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər: Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, səh. 118-132
7.	27.10.2026	Mövzu № 10. Fənn proqramlarının tətbiqinə yeni təlim strategiyaları və təlimin təşkilində onlardan səmərəli istifadənin yolları. Mövzu № 11. Ümumi təhsil sistemində yeni qiymətləndirmə mexanizmlərinin tətbiqi (diaqnostik,	1. A.Süleymanova “Təhsilin əsasları”,səh. 41-49 Bakı – 2014. 2. A.Süleymanova. Təhsilin əsasları.səh. 67-

		formativ, summative qiymətləndirmə).	74 Bakı 2014.
8.	03.11.2026	Mövzu № 12. Quiz.	
Aralıq imtahanı			
9.	10.11.2026	Mövzu № 13. Pedaqoji fəaliyyətin istiqamətləri. Məktəb və ailə əlaqələri. Mövzu № 14. Qlobalizasiya və təhsil.	1. Gültekin, M. (Editör). (2008) səh. 69-77 <i>Eğitim Bilimine Giriş</i> . Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. 2. A.Həsənov, Ə.Ağayev, “Pedaqogika”, səh. 58-65 Bakı 2007. 3. İnternet resursları. (tələbələrə veriləcək)
10.	17.11.2026	Mövzu № 15. Təhsilin idarə olunması. Məktəbin və sinfin idarə olunması. Mövzu № 16. Məktəb təhsil qurumu kimi.	1. Z.Veysova, Fəal interaktiv təlim, səh. 53-59 Bakı 2007. 2. Gültekin, M. (Editör). (2008) <i>Eğitim Bilimine Giriş</i> . Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları Bakı, 2018. 3. A.Həsənov, Ə.Ağayev, “Pedaqogika”, Bakı 2007, səh.72-94. 4. Gordon, E. T., & Hale, C. R. (2026). 13 Fugitive Anthropology, Higher Education Administration, and Interstitial Institutional Change. In <i>Fugitive Anthropology: Embodying Activist Research</i> (pp. 284-302). University of Texas Press.
11.	24.11.2026	Mövzu № 17. Müəllimlik peşəsi və müəllimin əsas xüsusiyyətləri. Mövzu № 18. Müəllimin vəzifə və öhdəlikləri. İdeal müəllim necə olmalıdır?	1. Gültekin, M. (Editör). (2008) səh. 87-93 <i>Eğitim Bilimine Giriş</i> . Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. 2. Gültekin, M. (Editör). (2008) səh.55-63 <i>Eğitim Bilimine Giriş</i> . Eskişehir: Anadolu

			Üniversitesi Yayınları. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər: Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, səh. 214-259
12.	01.12.2026	Mövzu № 19. Onlayn təhsil, distant təhsil və ömürboyu təhsil.	1. Gültekin, M. (Editör). (2008) səh. 43-54 Eğitim Bilimine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. 2. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər: Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, səh. 262-274
13.	08.12.2026	Mövzu № 20. Təhsildə İKT-in tətbiqi.	1. A.Süleymanova “Təhsilin əsasları”,səh.52-61 Bakı – 2014.
14.	15.12.2026	Mövzu № 21. Təhsil elminin araşdırma metodları.	1. Gültekin, Mehmet. (2018). Təhsil elminə giriş. Ön söz, əlavə və dəyişikliklər: Qoşqar Məhərrəmov. Bakı: Xəzər Universiteti nəşriyyatı, səh. 160-188 2. İnternet resursları.
	22.12.2026	Mövzu № 22. Təhsilin tarixi əsasları. Xüsusi və əlavə təhsil. Quiz.	Təhsilin nəzəriyyəsi və tarixi: fəaliyyətin trayektoriyası. (Theory and history of education: trajectory of activity) səh. 58-65
15.	29.12.2026	Qrup işlərinin təqdimatı və kursun yekunu.	
Final imtahanı			